

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף א' (תלמידים מחוננים ומצטיינים)

י"ב באדר תשפ"ו
01.03.2026
סימוכין : 2000-1038-2026-0000591

למידה בשעת חירום
דגשים ארגונים ופדגוגיים – אגף א' למחוננים ומצטיינים

בבתי הספר קיים מגוון רחב של תלמידים, ביניהם גם תלמידים אשר אותרו כמחוננים ומצטיינים ותלמידים נוספים בעלי יכולות גבוהות מהממוצע, שיתכן ולא אותרו על ידנו אך מוכרים לביה"ס ונמצאים בטווח החמישון העליון של התלמידים מבחינת הישגים, מוטיבציה, סקרנות וכדומה. לתלמידים אלה יכולות ומאפיינים ייחודיים, ועל כן הם זקוקים להתייחסות מיוחדת של מערכת החינוך, הן בזמן שגרה והן בזמן חירום.

בזמן חירום הצרכים הייחודיים אף מועצמים וישנה חשיבות רבה למתן מענה הוליסטי: קוגניטיבי, רגשי וחברתי, מותאם.

להלן דגשים והנחיות שיש לקיים על מנת שיישמר הרצף החינוכי של תלמידים אלה וינתן להם המענה לו הם זקוקים.

המלצות להיבטים ארגוניים -

1. תלמידים:

- ✓ מיפוי בית ספרי מדויק של התלמידים המאותרים כתלמידים מחוננים או כתלמידים מצטיינים (כולל תלמידים מפונים המשולבים בביה"ס).
- ✓ תיאום שוטף עם מרכז המחוננים והמצטיינים (הנמצא בשוב או זה הקרוב ביותר אליו) כך שהתלמידים המאותרים יוכלו להמשיך ולהשתתף בפעילות של המרכז אחת לשבוע, גם כאשר פעילות זו מתקיימת בלמידה מרחוק (חירום).
- ✓ קשר רציף והעברת מידע על אירועים חריגים הנוגעים לתלמידים מחוננים ומצטיינים בין בית הספר לבין מרכז המחוננים והמצטיינים.
- ✓ מחנכי הכיתות יוודאו את השתתפות התלמידים המחוננים והמצטיינים בלימודיהם במסגרות ובתכניות הייחודיות עבורם.
- ✓ המשך הפעלת התכניות הייחודיות למתן מענה לתלמידים מחוננים ומצטיינים בבתי הספר (אמירים, מאה במ"ה, חינוך לפסגות, קדם עתידים, אקדמיה בתיכון וכד').

2. מורים:

- ✓ מדריכי האגף למחוננים ולמצטיינים ימשיכו להדריך את הצוותים החינוכיים במסגרות השונות.
- ✓ ניתן להיעזר במדריכי האגף למחוננים ולמצטיינים בבתי הספר ובמרכזי המחוננים בבניית תכניות אישיות או קבוצתיות לתלמידים המחוננים והמצטיינים, ולקיים שיתופי פעולה בין המרכזים לבין בתי הספר המזינים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף א' (תלמידים מחוננים ומצטיינים)

המלצות להיבטים רגשיים –

מתן תשומת לב מיוחדת לאוכלוסיית התלמידים המחוננים בשל מאפיינים רגשיים ייחודיים, ובמידת הצורך היוועצות עם מנהל מרכז המחוננים והמצטיינים והיועצת:

- ✓ עידוד של ביטוי הרגש, תיווך הידע, מודלניג, השגת תחושת שליטה, מתן תקווה והתמודדות ממוקדת רגש.
- ✓ יצירת שגרה ויציבות, עבודה והדרכה של הצוות, תשומת לב לשינויים בתפקוד, חיזוק מיומנויות התמודדות, התגייסות למען הקהילה, מעקב וחיזוק הקשרים החברתיים.

המלצות להיבטים פדגוגיים -

הוראה מותאמת לצרכים הקוגניטיביים בכיתה ההטרונגית:

- ✓ בתכנון ההוראה יש לאפשר מגוון של תכנים, תהליכים ואפשרויות למשימות ולתוצרים. כל אלה צריכים להיות עם רמת מורכבות גבוהה, העמקה, חקר, אתגר, יצירתיות, דמיון, אמירה אישית וכד'.
- ✓ יש לשלב בשיעורים שאלות פתוחות רבות (כאלה שאין עליהן תשובה נכונה אחת) ותרגילים / משימות המקדמות מיומנויות חקר.
- ✓ מתן זמן למיקוד בחשיבה על המשימה, זמן למשחק בו ניתן להביע ספונטניות ויצירתיות, זמן לביטוי עצמי ולאינטראקציה מילולית עם אחרים, זמן תנועה לגוף וזמן לאימון הקשב פנימה.
- ✓ דיפרנציאליות בדרכי ההוראה והלמידה תוך זימון בחירה בתכנים, בדרכי הלמידה, בשותפים ללמידה.
- ✓ עידוד למידה שיתופית במגוון אמצעים טכנולוגיים המאפשרים לשתף במחשבות, רעיונות, מסקנות.
- ✓ שילוב של מקורות אינטרנטיים (בהתאם להנחיות שכבות הגיל), שיש בהם העשרה והעמקה עבור תלמידים מחוננים ומצטיינים המאפשרים למידה עצמאית. ראה קישורים מטה.
- ✓ מתן אפשרות של המשך האצה לתלמידים שכבר נמצאים בתהליך כזה.
- ✓ עריכת דיאלוג רפלקטיבי עם התלמיד בו הוא מעריך את פעולותיו והישגיו.

המלצות לעבודה עם הורים -

שמירה על קשר רציף עם הורי התלמידים המחוננים והמצטיינים, תוך התייחסות לצרכים ייחודיים:

- ✓ מפגשי הורים והרצאות סביב דילמות רלוונטיות לאוכלוסייה הייחודית
- ✓ קשר רציף עם מורה מלווה/מחנכת לעדכונים שוטפים
- ✓ מעקב פרטני לגבי תלמידים במצוקה/מעגלי פגיעות/בסיכון

מדינת ישראל
משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף א' (תלמידים מחוננים ומצטיינים)

*ניתן למצוא מגוון הצעות לפעילויות/שיעורים / פרקטיקות הוראה מותאמות לאוכלוסיית המחוננים והמצטיינים ב"מרחב הפדגוגי" של משרד החינוך תחת לשונית – מחוננים ומצטיינים וכן בפרסומי האגף, בפורטלים וכדומה.

[/https://pop.education.gov.il/mechnanim-mitztaynim](https://pop.education.gov.il/mechnanim-mitztaynim)